

1. 1952. aastal valmistati Iisaku Tarbijate Kooperatiivi leivatööstuses küpsiseid. 20 kg küpsiste valmistamiseks kulus 65 kg nisupüüli, 12 kg suhkrut, 27 kg siirupit, 10 kg võid, 60 muna, 12 l piima, 0,7 kg soodat ja maitseaineid. Mis nimetust küpsis kandis?

2. 2012. aastal ilmunud raamatu „Kreutzwald Virumaa rahvarõivastest“ pealkiri on eksitav. Mis on seal eksitav?

3. Masing võttis kasutusele Õ tähe. Mis oli kirjapildis selle tähe peal?

4. Selle mehe lellepöeg, keda hüüti Tolmu Mihkliks, elas Edivere külas. Hiljem sai talu nimeks Ristmetsa, mis on ka perekonnanime tõlge saksa keelest. Kellest on jutt?

5. Peale autode on tulekahjude kustutamisel kasutatud ka ronge. Esimene tuletõrjerong ehitati Ameerikas. Millal ja kus ehitati esimene tuletõrjerong Euroopas? 1+1 punkti

6. Nimetissõrmest ja pöidlaast moodustatud ring tähendab USA = OK, Prantsusmaal = olukord on null, Jaapanis = raha, aga mida see märk tähendab Tuneesias?

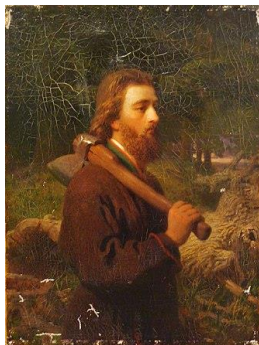
7. Meteoriidikraatreid võib kohata paljudes riikides, kuid ühes riigis on neid pindalaühiku kohta 400 korda rohkem kui maailmas keskmiselt. Millisest riigist on jutt?

8. Juba 1920ndte aastate alguses tekkis idee luua Alutaguse piirkonda Eesti esimene rahvuspark. Kes oli see botaanik, publitsist, kodu-uurija ja looduskaitaja, kellele selline idee tekkis? Talle omistati 1939 Valgetähe IV klassi teenetemärk, 1940 Looduskaitsemärk (II järk), 1956 valiti Eesti Loodusuurijate Seltsi auliikmeks, 1963 Suur looduskaitsemärk, 1994 Eesti Vabariigi teaduspreemia (anti postuumselt).

9. Carl Linne 1758. a. loodud eluslooduse süsteemi järgi elas Eesti 2 karuliiki – pruunkaru ja meekaru. 1762. a. tehti parandus. Millist nime hakkas meekaru kandma?

10. 1863. aastal Hiiumaal käies maalis Johann Köler Kassari mõisa kurja kupja Villem Tamme (hüüdnimega ilus Villem) portree. Hiljem kasutas ta seda meest modellina ka oma suurima teose ning Eesti esimene monumentaalmaali tegemisel. Kelle kujutamisel teda kasutati?

11. Reformierakonna endine esimees, XIV Riigikogu liige ja aseesimees, Iisakust pärit Hanno Pevkur oli koolipõlves mitmekülgne spordimees – ta on tulnud Ida-Virumaa noorte meistriks käsipallis, Järvamaal suusatamises, Tallinna Spordiinternaatkooli kutsuti mängima korvpalli. Missuguse spordiala Eesti meistrivõistluste esiliigas võistles ta aga aastatel 2000-2003?

12. Maailma rikkaim taimestik asub Bali saarel. Kus asub aga maailma liigirikkaim mets (kui arvestada ka seeneniidistikku)?

13. Kui vanarahvas leidis tedreseeni, siis kuidas nimetame neid tänapäeval?

14. Meie esivanemad austasid hunte. 19. sajandi alguses tuli siin suurtesse hundijahtidesse talupoegi ajajateks sundida, nad ise sellest osa võtta ei tahtnud. Miks austati hunte?

15. Paljudes varasemates ajalooallikates (ka õpikutes) oli kirjas, et Taani kuningas müüs Saksa ordule 1346. aastal Harju ja Virumaa. Miks see tekst ei vasta tegelikkusele?

16. 8. juulil 1642 põletasid talupojad Urvastes Osulas maha Sõmerpalu mõisniku vesiveski. Miks seda tehti?

17. Kes on see Ukraina jalgpallur, kes 2004. aastal valiti Euroopa aasta jalgpalluriks, Milani rivistuses on ta tulnud Itaalia meistriks (2004), karikavõitjaks (2003) ja superkarika võitjaks (2004), võitnud Meistrite liiga (2003) ja Euroopa superkarika (2003), 2007 Inglismaa karikavõistlused ja liigakarika. Sama perekonnanimega on ka Ukraina luuletaja, kirjanik, kunstnik (maalija ja illustraator), ühiskonna- ja poliitikategelane, samuti folklorist ja etnograaf.

18. Kellele anti sellel aastal Georg Otsa nimeline muusikateatri auhind tähelepanuväärse mitmekülsuse eest muusikateatri eri žanrites ning veenva ja isikupärase karakteriloomingu eest?

19. Paljud autorid tunnistavad sellel taimel kahte teisendit: *Allium Sativum* var. *Sativum* (mitteõitsev) ja *Allium sativum* var. *Ophioscorodon* (õitsev) on Kagu-Aasiast ja India põhjaosast pärit taim. Ta on üks vanemaid kultuurtaimi, mida on kasvatatud enam kui 5000 aastat. Seda kasvatatakse meil koduaedades ja kasutatakse tänini laialdaselt maitseainena ja paljude haiguste ravimiseks. See soodustab seedetegevust, alandab vererõhku ja aitab ennetada veresoonte lubjastumist. Kuidas on selle taime nimi eesti keeles?

20. Aasta muusiku tiitli pälvib muusik, kelle loomingulised saavutused on edendanud Eesti muusikakultuuri ja kes on teinud sealjuures tihedat koostööd Eesti Rahvusringhäälinguga. 2012. a. esietendus Soome Rahvusooperis tema ooper „Puhastus“. Kelle valisid Eesti Rahvusringhäälingu muusikatoimetajad Aasta muusikuks 2021?

21. Nimetage see Narvas sündinud jäähokimängija, kes Soome koondisega on tulnud olümpiavõitjaks (2022) ja maailmameistriks (2011). Lisaks veel olümpialt pronksmedal (2014) ja maailmameistrivõistlustelt kaks hõbedat (2014, 2016). Ta sai esimeseks NHL-i mängijaks, kes on sündinud Eestis.

22. August Kitzberg töötas noorpõlves Viljandimaal notarina ja vallakirjutajana. 1893. a. oli ta sunnitud need ametid maha jätma, kuna asjaajamine hakkas toimuma vene keeles, mida ta piisavalt ei osanud. Tuttavate vahendusel sai ta ökonoomi koha Viljandi Põllumeeste Seltsis. See amet talle aga ei meeldinud jäta lahkus aasta pärast. Mis amet oli ökonoom praeguse mõiste ja kõnepruugi järgi?

23. Kes sai Eesti Muusikaauhindade jagamisel sellel aastal kõige rohkem auhindu ja mitu? (1+1 punkt)

24. **Öö**

kuu segab, päike läinud looja —
ei tule und.

kus oled nüüd, sa öise ilma looja —
öös lahustund
vist oled hingelt
sa nii nagu ma:
ma magan küll,
kuid magatud ei saa

Kes on selle luuletuse autor (04.10.1942 – 03.04.2022)? Eesti Kultuurkapitali rahvakultuuri sihtkapitali aastapremia 1998, Valgetähe V klassi teenetemärk 2006.

25. Sel aastal toimusid Avo Talpase 41. mälestusvõistlused. Mis aastal toimus esimene mälestusvõistlus? (Õige vastus 2 punkti, +- 1 aasta 1 punkt)

Nimetage Estoloppeti maratonid.

Selles mängus on kaks kolmekümne minuti pikkust poolaega, vajadusel mängitakse ka lisaeg. Ala on üsna füüsiline, ning vastasmängija takistamist tema selja tagant või küljelt loetakse tavaliselt veaks. Esimest korda oli küsitav ala olümpial kavas 1936. aastal Berliinis. Küsitava mängu reeglistik on pärit 1906. aastast Taanist, kuigi juba kuus aastat varem mängiti samalaadset mängu ka Tšehhis. On olemas ka tšehhi, gaeli ameerika jpt (lünkadesse sobib selle ala nimi). Selle spordialaga tegeleti aktiivselt ka Jõhvi ja Kohtla-Järve spordikoolides ning mitmed mängijad Ida-Virumaalt on mänginud Eesti koondises. Mis spordiala?

1.01.1573 ilmusid Vene väed ootamatult Paide linna alla. Üks legend räägib, et linnakodaniku proua kasutas tõrjeks ebatavalist eset, tabades sellega surmavalt peaopritšnik Maljuta Skuratovit. Mis asi see oli?

Selle linna rajasid tatarlased 16. sajandil ja asub 218 km Odessast loodes Kodõma jõe ääres. Linnal on sama nimi, mis 1986. a. Minskis sündinud kergejõustiku Euroopa ja mitmekordsel Eesti meistril, kes on kahel korral tunnustatud Eesti aasta parimaks sportlaseks. Nimetage see ühine nimi.